

PRACOVNÍ DENÍK KE STÁLÉ EXPOZICI JANA ŠTURSY
1880-1925

ŠTURSA - PRACOVNÍ DENÍK KE STÁLÉ EXPOZICI JANA ŠTURSÝ

VYDALA HORÁCKÁ GALERIE

V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ, 2016

ODPOVĚDNÝ REDAKTOR: PHDR. JOSEF CHALÚPA

KONCEPCE A TEXTY: MGR. EVA KULKOVÁ, MGR. ROMANA POSPÍŠILOVÁ

ILUSTRACE: IVAN ŠTROBL

FOTOGRAFIE: MILOŠ NEUMAN

SAZBA A TECHNICKÁ REDAKCE:

VÁCLAV JUDA - JUDACREATIVE.CZ

TISK: GRAFIES, A. S., HLINSKO

NÁKLAD: 4000 KUSŮ, 1. VYDÁNÍ

ISBN: 978-80-87718-12-4

PŘEDSTAVENÍ

AHOJ,

JÁ JSEM JAN ŠTURSA NEBO TAKÉ HONZA KALINKŮ.
SICE KALINKOVI NEMĚLI SE MNOU NIC SPOLEČNÉHO, ALE NAŠEMU DOMU
NA NÁMĚSTÍ SE TAK JIŽ NĚKOLIK GENERACÍ PŘED MÝM NAROZENÍM ŘÍKALO.

A KDO JSI TY?

NARODIL JSEM SE
A VYROSTL TADY V NOVÉM MĚSTĚ.
TEHDY TO BYLO MALÉ HORSKÉ MĚSTEČKO
A DÍKY ZALOŽENÍ NĚKOLIKA ŠKOL
SE MU ŘÍKALO MORAVSKÉ ATÉNY.
NAVŠTĚVOVAL JSEM ZDEJŠÍ MĚŠŤANKU,
MĚL JSEM RÁD KRESLENÍ A ZAJÍMAL JSEM SE
O ROSTLINY, CHTĚL JSEM SE TOTIŽ STÁT ZAHRADNÍKEM.
MŮJ UČITEL JOSEF ŠIMEK, ALE PŘESVĚDČIL
RODIČE, ZEJMÉNA TATÍNKA, ABYCH ŠEL DO HOŘIC
V PODKRKONOŠÍ NA KAMENOSOCHAŘSKOU ŠKOLU.
PO ROČNÍ ZKUŠENÉ V NĚMECKU JSEM STUDOVAL
NA AKADEMII VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
V PRAZE V ATELÉRU PROFESORA
JOSEFA VÁCLAVA MYSLBEKA.

UČITELÉ

JAKO PODĚKOVÁNÍ A VÝRAZ ÚCTY JSEM SVÉHO OBLÍBENÉHO UČITELE SOCHAŘSKY ZTVÁRNIL. V EXPOZICI JEJ URČITĚ LEHCE NAJDEŠ, STEJNĚ JAKO VLASTNÍ PODOBIZNU MÉHO PROFESORA NA AKADEMII. VÝHODOU OPROTI OBRAZU MÁ SOCHA V TOM, ŽE SI JI MŮŽEŠ OBEJÍT A PROHLÉDNOUT ZE VŠECH STRAN. JE TOTIŽ .....

VÍŠ TAKÉ, ŽE SE DÁ ROZLIŠOVAT SOCHA PODLE TOHO, JESTLI ZTVÁRNÍM POUZE HLAVU S KRKEM NEBO I ČÁST HRUDNÍKU? V PRVNÍM PŘÍPADĚ SE TENTO TYP SOCHY OZNAČUJE JAKO PORTRÉT NEBO TAKÉ JEN HLAVA. POKUD JE PODOBIZNA REALIZOVÁNA AŽ PO RAMENA NEBO PO PRSA MLUVÍME O TZV. BUSTĚ (ČTI BYSTA). ČASTO SOCHAŘ ZTVÁRNÍ I SÁM SEBE, TOMU SE ŘÍKÁ AUTOPORTRÉT.

NAPIŠ K FOTOGRAFIÍM MÝCH UČITELŮ, V KTERÉM ROCE VZNIKLY A O JAKÝ TYP PODOBIZNY JDE? NAJDI V EXPOZICI MŮJ AUTOPORTRÉT. JAK MYSLÍŠ, ŽE JSEM SVOJI PODOBIZNU VYTVOŘIL, KDYŽ JSEM SE NEMOHL DÍVAT PŘI MODELOVÁNÍ PŘÍMO NA SVOJI TVÁŘ?

ŽENSKÝ AKT

V ATELIÉRU PROFESORA MYSLBEKA JSME SE UČILI MODELOVAT ŽENSKÝ AKT. PRACOVALO SE PODLE ŽIVÉHO MODELU NEBO SÁDROVÉHO ODLITKU. JEDNOU PAMATUJI SE, NEUDĚLALI JSME MU NAŘÍZENÝ AKT A ZA TREST JSME MUSELI CELÝCH ČTRNÁCT DNÍ DEN CO DEN MODELOVAT SLANEČKA A PRACOVAT NA NĚM KAŽDOU ŠÚPINKU PĚKNĚ PLASTICKY ZVLÁŠTĚ. ZVLÁDNUTÍ NAHÉ FIGURY BYL ZÁKLADNÍ PŘEDPOKLAD PRO TO STÁT SE DOBRÝM SOCHAŘEM. VŽDYŽ ŽENSKÝ AKT BYL VÝSOSTNÝ NÁMĚT UMĚLCŮ JIŽ OD ANTIKY.

V ROCE 1911 JSEM DOKONCE ODJEL DO ŘÍMA, ABYCH MOHL MĚŘIT A STUDOVAT PROPORCE ANTICKÝCH SOCH. KDYŽ JSEM PAK POZDĚJI PRACOVAL S MODELKAMI V ATELIÉRU, PSAL JSEM SI NA JEJICH TĚLA INKOUSTOVOU TUŽKOU NAMĚŘENÉ PROPORCE. NÁMĚT ŽENSKÉHO AKTU SE V RŮZNÝCH PODOBÁCH PROLÍNAL CELOU MOU TVORBOU.

NA FOTOGRAFIÍCH VIDÍŠ MESSALINU (1912-1913) A JEDNU Z ANTICKÝCH SOCH (VENUŠI MEDICEJSKOU 1. STOL. PŘ. N. L.). V ČEM JSOU STEJNÉ A V ČEM SE ODLIŠUJÍ?

PRVNÍ ZAKÁZKY

BYL JSEM PŘEDPOSLEDNÍ DÍTĚ Z DRUHÉHO
OTCOVA MANŽELSTVÍ A TAK JSEM TATÍNKA ZTRATIL
JIŽ BĚHEM STUDIÍ V HOŘICÍCH. MÝM PORUČNÍKEM A MECENÁŠEM*
SE ALE STAL BÝVALÝ NOVOMĚSTSKÝ STAROSTA JOSEF JELÍNEK STARŠÍ.
PRÁVĚ OD NĚHO JSEM DOSTAL SVOJI PRVNÍ VEŘEJNOU ZAKÁZKU
NA OSAZENÍ KAŠNY NA DOLNÍM NÁMĚSTÍ.

VÍTE, JAKÁ
SOCHA TAM DNES STOJÍ?

PŮVODNĚ TAM
ALE MĚLA STÁT SOCHA
OTCE NÁRODA. VÍTE KOMU
SE TAK ŘÍKÁ?

*POZN. MECENÁŠ = JDE O ČLOVĚKA, KTERÝ PODPORUJE OSOBY NEBO
INSTITUCE FINANČNĚ NEBO JINÝMI ZPŮSOBY BEZ ODMĚNY ČI PROTISLUŽBY.
TERMÍN POCHÁZÍ Z LATINY, KDE ZNAMENAL PODPOROVATEL UMĚNÍ A VĚD. NÁZEV VZNIKL PODLE JMÉNA STAROŘÍMSKÉHO DIPLOMATY
A PODPOROVATELE DRUŽINY BÁSNÍKŮ G. C. MAECENATA. V MODERNÍ MLUVĚ MÁ SLOVO MECENÁŠ SYNONYMUM VE SLOVĚ SPONZOR NEBO DONÁTOR.

ZAKŘÍŽKUJ SOCHU,
KTERÁ DNES ZDOBÍ KAŠNU
NA DOLNÍM NÁMĚSTÍ

O VZNIKU SOCHY PÍSEŇ HOR

JAN ŠTURSA
A KAREL NĚMEC
SE PO DEŠTI VYDALI
NA PROCHÁZKU PO LUKÁCH
NAD NOVÝM MĚSTEM...

O PÁR LET POZDĚJI:

RODNÝ KRAJ,
RODNÝ KRAJ...
JAK MÁM
ZTVÁRIT
SVŮJ RODNÝ
KRAJ?
NO JISTĚ!
UŽ VÍM!

JEŠTĚ TO
NENÍ ONO...
PŘECI JEN TA
PLACHETKA
NENÍ MOC
VHODNÁ...

ještě je hezčí na jaře, při teplem
počasí, mohu poslat z kamene venku
providěti.
Skizy mám již delší čas ho-
rov. Ze jsem ji nepočkal, lež v tom
že mimo to pracoval jsem na skizích
které měl jiný význam, spíše dekorativní
ale konečně ustanovil jsem se se
poslední k provedení skizy tuto
kterou považuji za nejzajímavější.
„Píseň hor“ nazývá se jménem
pro tuto moji práci. Ovce pasoucí
hoch, usedl a laskaje se s ovce-
kou která již vyhledala, spívá svoje
prose písně.
Na náš kraj, kde dříve hodně
ovci se pásávalo, byla by to jako
pomínka na ustavené prahy
a přehlednosti a vzhled kraje.
Mimo toho je to poetičtější a
mluvilo by to více k naší na-
čítat, pouze dekorativní motiv.
Socha provedena by byla z
hrochového pískovce a více v
životní velikosti, aby se
mohla dobře vidět, na ploše
100 pl.
Předkládám tuto skizy (se
fotografií ji v pádře) k provedení
dovolím si Vás prosit pane starosta
aby jste laskavě sbral tohoto spání
se star. městskou radou sdělil, a poslal
o laskavě omluvu, že jsem
se poměrně spěšně.

VÍŠ JAKÉ ZVÍŘE DRŽÍ
V SOCHAŘSKÉM PROVEDENÍ
NA KLÍNĚ PASÁČEK DOOPRAVDY?

MATERIÁLY

OBĚ SOCHY JSOU FIGURY, JEDNA SEDÍCÍ A DRUHÁ STOJÍCÍ.
V EXPOZICI VIDÍŠ NÁVRHY OBOU TĚCHTO SOCH, KTERÉ SE LIŠÍ
V MATERIÁLU A TEDY I V POSTUPU TVORBY. TYTO SOCHY JSEM NEJPRVE
MODELOVAL Z HLÍNY A POTOM ODLIL DO .....

VENKOVNÍ SOCHY JSEM VYTESAL PŘÍMO DO KAMENE,
ZDE KONKRÉTNĚ DO PÍSKOVCE. SOCHY TAK DLE ZPŮSOBU
TVORBY DĚLÍME NA PLASTIKY A SKULPTURY.

PLASTIKA VZNIKÁ PŘIDÁVÁNÍM
HMOTY (MODELOVÁNÍM). NAPIŠ, Z JAKÝCH HMOT
MŮŽEME MODELOVAT A VZNIKNE TAK PLASTIKA?
.....
.....

SKULPTURA SPOČÍVÁ
NA ZÁSADĚ UBÍRÁNÍ HMOTY. JAKÉ
MATERIÁLY PODOBNÉ KAMENU MŮŽEME
OPRACOVÁVAT, ABY VZNIKLA SKULPTURA?
.....
.....

RELIÉF

POSLEDNÍ ZAKÁZKOU, KTEROU JSEM V ROCE 1905 PRO SVÉ RODNÉ
MĚSTO VYTVOŘIL, BYL RELIÉF SPASITELE SVĚTA S NÁZVEM SALVATOR MUNDI.
JDE O ZOBRAZENÍ ŽEHNAJÍCÍHO JEŽÍŠE KRISTA. PRAVOU RUKU DRŽÍ NA PRSOU A V LEVÉ DRŽÍ
KOULI S KŘÍŽEM JAKO SYMBOL ZEMĚKOULE A VESMÍRU. RELIÉF JE PLOŠNÉ DÍLO PODOBNÉ
OBRAZU, ALE ZÁROVEŇ MÁ I PLASTICKÝ CHARAKTER. PODLE TOHO, JAK MOC VYSTUPUJÍ JEHO
ČÁSTI DO PROSTORU, ROZLIŠUJEME RELIÉF NÍZKÝ (BASRELIÉF) A VYSOKÝ (HAUTRELIÉF).

PŘEDSTAV SI, ŽE LIDÉ CHODÍ DO TOHOTO DOMU S RELIÉFEM SALVATOR MUNDI PRO
JISTÝ DRUH SPÁSY VÍCE JAKO 110 LET. VÍŠ, O KTERÝ DŮM JDE A JAKÁ ŽIVNOST
SE ZDE NACHÁZÍ? .....

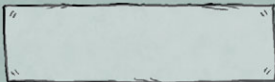
KDYŽ JEJ POROVNÁTE S OSTATNÍMI
RELIÉFY V EXPOZICI JDE O RELIÉF VYSOKÝ ČI NÍZKÝ
.....

VÁLKA

MOBILIZACE V ROCE 1914 SE TÝKALA I MNE. MUSEL JSEM NARUKOVAT K 81. PĚŠÍMU PLUKU DO JIHLAVY, COŽ ZNAMENALO BOJOVAT V PRVNÍ LINII. NA FRONTĚ JSEM STRÁVIL NĚKOLIK MĚSÍCŮ AŽ DO SVÉHO ZRANĚNÍ. POTÉ JSEM SE NA CHVÍLI MOHL VRÁTIT DO PRAHY A NÁSLEDNĚ DO JIHLAVY, KDE MI BYL ZŘÍZEN I PROVIZORNÍ SOCHAŘSKÝ ATELIÉR. V TÉTO DOBĚ JSEM HODNĚ KRESLIL A SKICOVAL. V TISKU MNE ZAUJALY DVĚ FOTOGRAFIE, KTERÉ JSEM POZDĚJI POUŽIL PŘI TVORBĚ SVÝCH SOCH. JEDNA Z NICH JE DOKONCE SOUSOŠÍ.

**POZNÁŠ DLE FOTOGRAFIÍ SOCHY, O KTERÉ SE JEDNÁ?
NAPIŠ JEJICH NÁZVY.**

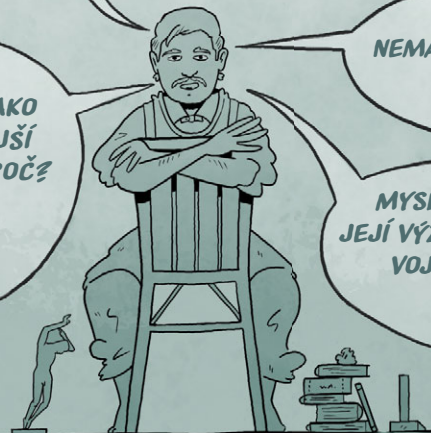
RANĚNÝ

MÝM VRCHOLNÝM DÍLEM JE SOCHA RANĚNÉHO. TRVALO MI DLOUHO, NEŽ JSEM SEHNAL MODEL K TÉTO SOŠE. JAK JSEM I MODELU WILLY HOFREITROVI, TEHDEJŠÍMU MISTRU REPUBLIKY V BOXU ŘEKL: „....KDYŽ SOCHAŘ DĚLÁ TAKOVOU SOCHU, JAKO JE RANĚNÝ, NEMŮŽE SE SPOKOJIT S MODELEM, KTERÝ BY MU VYHOVOVAL JEN PO FYZICKÉ STRÁNCĚ. MODEL MUSÍ VYHOVOVAT I PO STRÁNCĚ DUŠEVNÍ.“ **PODAŘÍ SE TI ZAUJMOUT STEJNOU POZICI TĚLA JAKO MÁ RANĚNÝ?** ASI JSI ZJISTIL, ŽE STÁT MODELEM BYLO OPRAVDU VELMI NÁROČNÉ, WILLY MUSEL BÝT STŘÍDAVĚ ZAPŘENÝ V KRUIČÍCH NEBO V PŘEDKLONU. ČASTO JSEM SE CHODIL OD JINÉ PRÁCE DÍVAT NA SKORO HOTOVÉHO RANĚNÉHO TZV. ČERSTVÝMA OČIMA. SEDL JSEM SI POD ŠAJBU (OTÁČIVÝ PODSTAVEC), NAŘÍDIL ZRCADLO TAK, ABYCH VIDĚL CELOU PLASTIKU A NECHAL JÍ POMALU OTÁČET.

NAJDEŠ MÍSTO, KDE MÁ PRO TEBE SOCHA JAKO PRO DIVÁKA NEJSILNĚJŠÍ ÚČINEK A VYSVĚTLÍŠ PROČ?

RANĚNÝ VOJÁK NEMÁ UNIFORMU, NAPADNE TĚ PROČ?

MYSLÍŠ, ŽE BY SE ZMĚNIL JEJÍ VÝZNAM, KDYBY UMÍRAJÍCÍ VOJÁK UNIFORMU MĚL?

ZDE VIDIŠ SILUETU SOCHY RANĚNÉHO, NAJDI POHLED, ZE KTERÉHO JE SOCHA ZACHYCENA. VYBER SI JINÝ POHLED NA SOCHU A POKUS SE JEJ NAČRTNOUT, POMOHOU TI VODÍCÍ LINKY. DOKRESLI RANĚNÉMU UNIFORMU, JAK NA TEBE TAKTO PŮSOBÍ?

POHŘEB V KARPATECH

V LÉTĚ ROKU 1916 JSEM BYL NUCEN VRÁTIT SE NA FRONTU, ABYCH SPOLEČNĚ SE SOCHAŘEM E. J. MARGOLDEM HLEDAL MÍSTA PRO VÁLEČNÉ POMNÍKY. SVĚ ŽENĚ HEREČCE BOŽENĚ DURASOVÉ JSEM Z TÉTO CESTY NAPSAL:

„MÁM SE ZCELA DOBŘE. CESTOVÁNÍ V HORÁCH KARPATSKÝCH JE SICE NAMÁHAVÉ, ALE DĚLÁM TO VELMI RÁD PRO VŠECHNO TO, CO ČLOVĚK UVIDÍ. NEJEN KRÁS PŘÍRODNÍCH, ALE MNOŽSTVÍ POZŮSTATKŮ BOJŮ TEHDÁ ZDE V KARPATECH VEDENÝCH. DĚLÁME SNÍMKY FOTOGRAFICKÉ, SEM TAM NĚCO SKICUJI. STARÉ STŘELECKÉ ZÁKOPY A KRYTY, DÍRY OD GRANÁTŮ, ZPŘERÁŽENÉ STROMY, POZŮSTATKY ODĚVŮ, ZBRANÍ A GRANÁTŮ ATD., I LIDSKÉ POZŮSTATKY KOSTÍ. TAK TRÁVÍM NYNĚJŠÍ CHVÍLE.“

SVOJE SOUSOŠÍ POMNÍK V KARPATECH JSEM PO VÁLCE PŘEPRACOVAL NA POMNÍK OBĚTEM 1. SVĚTOVÉ VÁLKY. ZAKROUŽKUJ, CO JSEM UDĚLAL JINAK?

KOMPOZICE

UNIFORMY

MĚŘÍTKO

MATERIÁL

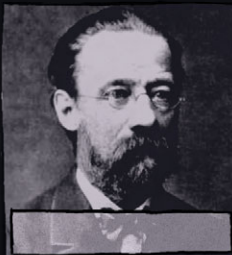
VRATKÉ POSTAVENÍ

JEDNOPOHLEDOVOST

DETAILY

DRAPERIE

VOLNÁ TVORBA

NAJDI V EXPOZICI SOCHY VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ
A NAPIŠ JEJICH JMÉNA K FOTOGRAFIÍM.
MŮŽEŠ ZHODNOTIT NA ZÁKLADĚ FOTOGRAFIÍ,
JAK JSEM SE S ÚKOLEM VYPOŘÁDAL.

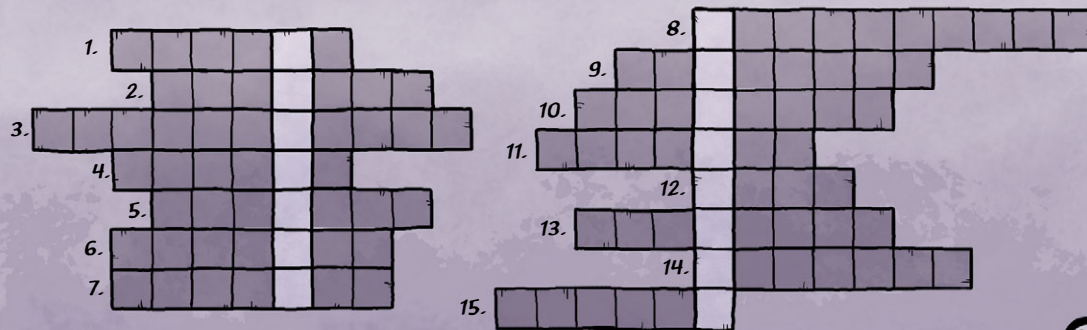
Z VÁLKY MNE NA KONCI ROKU 1916 VYSVOBODIL MŮJ PROFESOR
J. V. MYSLEBEK, KDYŽ MNE JMENOVAL ŘÁDNÝM PROFESOREM
MEDAILÉRSKÉ ŠKOLY SOCHAŘSKÉ NA AKADEMII VÝTVARNÝCH
UMĚNÍ V PRAZE. SAMOZŘEJMĚ JSEM SE VĚNOVAL I SVÉ VOLNÉ
TVORBĚ. JAKO RENOMOVANÝ SOCHAŘ JSEM MĚL MOŽNOST
ZÍSKAT CELOU ŘADU ZAKÁZEK, ZOBRAZOVAT VÝZNAMNÉ
OSOBNOSTI A TVOŘIT POMNÍKY, ALE VELKÝM TÉMATEM
MÉ VOLNÉ TVORBY VŽDY ZŮSTALO ZOBRAZENÍ
ŽENY, PŘEDEVŠÍM V AKTU.

KŘÍŽOVKA

Z ŽÁKA JSEM SE POSTUPNĚ VYPRACOVAL AŽ NA PROFESORA
A NÁSLEDNĚ REKTORA AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ V PRAZE.
MÝM SOCHAŘSKÝM ATELIÉREM PROŠLO MNOHO STUDENTŮ.
JMÉNO JEDNOHO Z NICH NAJDEŠ V KŘÍŽOVCE.

1. DOPLŇ: NOVÉ MĚSTO NA .....
2. JAKÉ PŘÍZVISO JSEM ZÍSKAL DÍKY NAŠEMU DOMU ?
3. ČÍM JSEM SE MĚL VYUČIT ?
4. KDE SE NACHÁZÍ KAMENOSOCHAŘSKÁ ŠKOLA, KDE JSEM STUDOVAL ?
5. NA ZKUŠENOU JSEM ŠEL DO JAKÉ ZEMĚ ?
6. JOSEF JELÍNEK ST. BYL MŮJ ?
7. PRVNÍ ZAKÁZKA PRO RODNÉ MĚSTO BYLA SOCHA FRANTIŠEK.....?
8. JAK SE NAZÝVÁ PROCES SOCHAŘSKÉ TVORBY?
9. MODELOVÁNÍM VZNIKNE JAKÝ DRUH SOCHY?
10. Z JAKÉHO KAMENE JE VYTVOŘENA VENKOVNÍ SOCHA PÍSEŇ HOR ?
11. POKUD JE ZOBRAZENO VÍCE SOCH SPOLEČNĚ JDE O ?
12. JAKÝ DALŠÍ TVÁRNÝ MATERIÁL MŮŽE SOCHAŘ KROMĚ HLÍNY POUŽÍT?
13. SALVATOR JE JINÉ OZNAČENÍ PRO SLOVO ?
14. KDE JSEM ZÍSKAL INSPIRACI PRO POMNÍK PADLÝM ZA VÁLKY?
15. SOCHA PADAJÍCÍHO VOJÁKA SE NAZÝVÁ ?

POZNÁMKY

POUŽITÁ LITERATURA

MATĚJČEK, A.: JAN ŠTURSA. ORBIS PRAHA, 1950

ŠEBEK, J.: PÍSEŇ HOR JANA ŠTURSY. KRAJSKÉ NAKLADATELSTVÍ HAVLÍČKŮV BROD, 1957

WITTLICH, P.: JAN ŠTURSA. ACADEMIA PRAHA, 2008

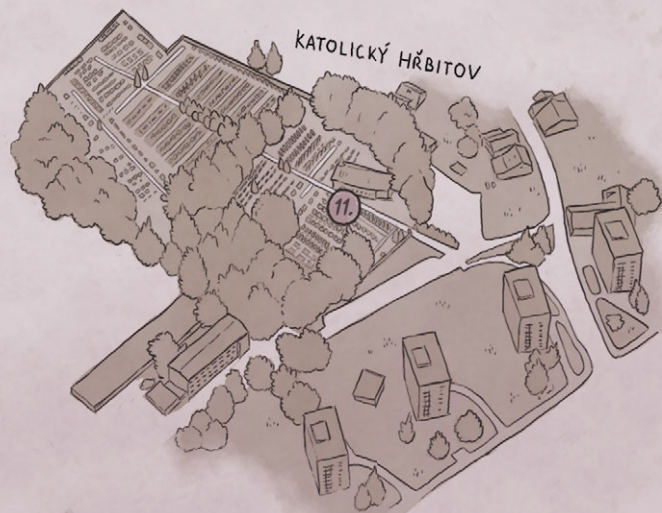
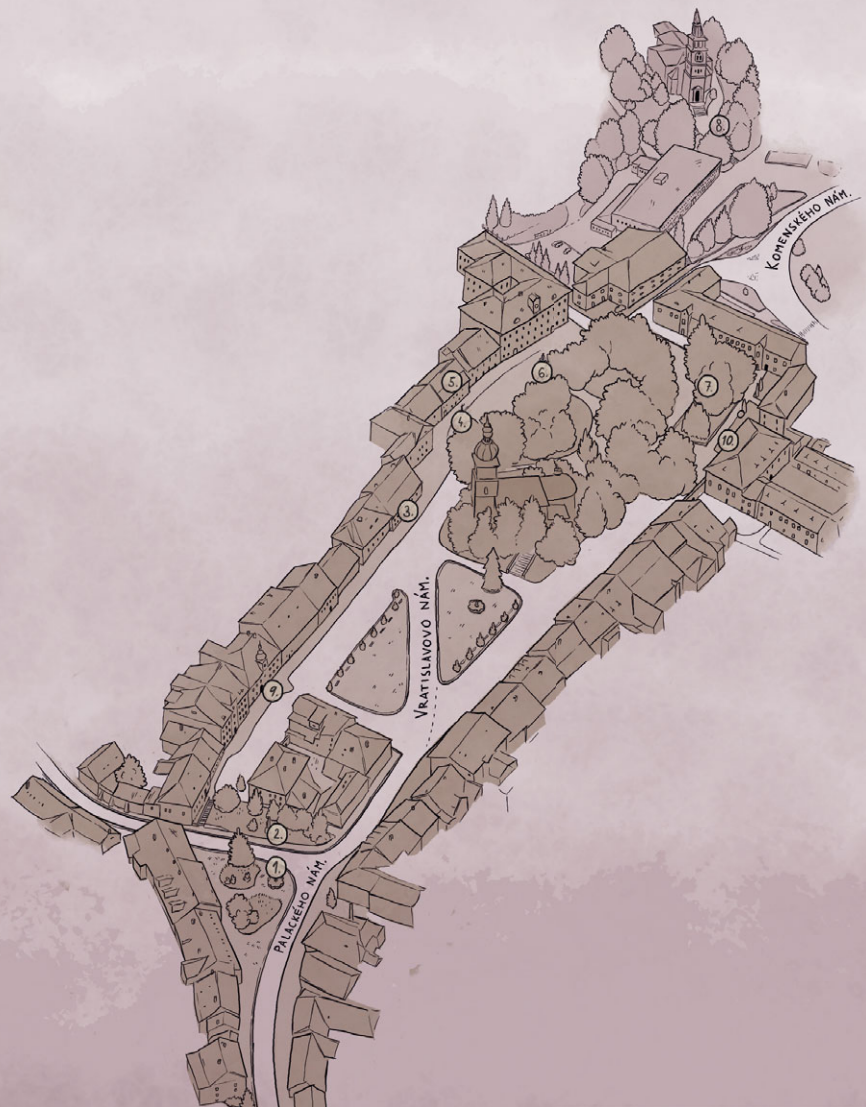
VYCHÁZKOVÝ OKRUH ZA SOCHAMI JANA ŠTURSY V EXTERIÉRU NOVÉHO MĚSTA NA MORAVĚ

1. PÍSEŇ HOR, PÍSKOVEC
2. FRANTIŠEK PALACKÝ, PÍSKOVEC
3. SALVATOR MUNDI, ŠTUK
4. RANĚNÝ, BRONZ
5. RODNÝ DŮM
6. T.G. MASARYK, BRONZ
7. POMNÍK PADLÝM VOJÍNŮM,
PÍSKOVEC
8. MISTR JAN HUS, BRONZ
9. HORÁCKÉ MUZEUM
10. HORÁCKÁ GALERIE
11. PIETA, MRAMOR

MÉ RODNÉ NOVÉ MĚSTO
NA MŮJ SOCHAŘSKÝ ODKAZ ANI SKORO
100 LET PO MÉ SMRTI NEZAPOMNĚLO,
A TAK MŮŽETE V EXTERIÉRU MĚSTA
OBJEVIT OSM MÝCH SOCH.

DOLEP SI SOCHY
PŘÍMO DO MAPY A VYDEJ
SE PO MÝCH STOPÁCH.

MINISTERSTVO
KULTURY

Kraj Vysočina
www.kr-vysocina.cz
ZŘÍZOVATEL ORGANIZACE

PROJEKT REALIZOVÁN S FINANČNÍ PODPOROU MINISTERSTVA KULTURY.

ISBN 978-80-87718-12-4

9 788087 718124

WWW.HORACKAGALERIE.CZ